

měně. Odděleným účtováním byl právě jenom dán výraz nejistotě o budoucím osudu této pohledávky, nejistotě však, ku které nebylo v tomto případě důvodu a jež vznikla jenom z omylu o pravém smyslu zákonných předpisů. Takový omyl nemůže sám o sobě býti nikomu na prospěch, ale také ne na škodu. Soud musí právní poměr posouditi nikoliv podle omylného, třeba srovnalého, právního názoru stran, nýbrž podle skutečných předpisů zákona. Teprve právní jednání, totiž projev určité vůle, který podle vůle projevujícího má míti za následek vznik nebo zánik práva, jest spojen s právními účinky. Bylo již řečeno, že v pouhém zřízení zvláštního účtu nelze ho spatřovati. Tím padá však i poslední námitka žalovaného, že žalující banka nemůže nyní po pětiletém účtování pohledávky na zvláštním účtu přenést ji na účet řádný a požadovati placení v československých korunách. Přenesení na řádný účet nemá právního významu, neboť pohledávka byla splatna v československých korunách již tehdy, když byla vedena ještě na účtu zvláštním. Neprávem dovolává se žalovaný zdejšího rozhodnutí uveřejněného pod čís. 4162 sb. n. s. a dalšího podobného rozhodnutí, jimiž bylo uznáno, že účtování pohledávky na zvláštním nebo řádném kontu může býti odporováno jenom ve lhůtě smlouvou neb pravidly poctivého obchodu určené. V obou těchto případech šlo o prodej cenných papírů na vídeňské burse, a způsob účtování na řádném neb zvláštním kontu byl projevem vůle o tom, zda vstoupila banka do obchodu jako přímá smluvní strana, či zda provedla jej na účet komitenta jako komisionářka (čl. 376 obch. zák.), na němž záviselo rozřešení otázky, zda postihuje zákaz převodu úhrady z Vídně do Československa banku či komitenta. V tomto sporu nejde o takový projev vůle, a neměl by ani právního významu, neboť zažalovaná pohledávka by byla v obou případech splatna v československých korunách.

Čís. 5741.

Nárok Čs. eráru (bankovního úřadu min. financí) na zaplacení v Kč zápůjčky poskytnuté rakousko-uherskou bankou na lombard válečných půjček. Čs. erár nezavinil znehodnocení válečných půjček (§ 459 obč. zák.), nanejvýš nebyly válečné půjčky znehodnoceny zákony ze dne 24. června 1920, čís. 417 sb. z. a n. a ze dne 30. září 1924, čís. 216 sb. z. a n.

(Rozh. ze dne 9. února 1926, Rv I 1560/25.)

Žalobě Československého eráru (Bankovního úřadu ministerstva financí) na zaplacení zápůjčky, poskytnuté Rakousko-uherskou bankou na lombard válečných půjček, bylo vyhověno soudy všech tří stolic, Ne j v y š š í m s o u d e m z těchto

d ů v o d ů :

Žalovaná strana napadá rozsudek odvolacího soudu jenom z důvodu nesprávného právního posouzení, jež spatřuje v tom, že odvolací soud

neuznal za oprávněnou obranu založenou na §u 459 obč. zák., totiž, že československý erár sám zavinil úplné znehodnocení lombardovaných válečných půjček a proto pozbyl práva domáhati se zaplacení zápůjčky na ně poskytnuté. Ustanovení čl. 67 a 69 stanov Rakousko-uherské banky, podle nichž byla dle dlužního úpisu ze dne 23. října 1918 zápůjčka poskytnuta, a jež praví, že nebezpečí znehodnocení zástavy nese dlužník, čelí dovolání tvrzením, že tyto články mají na mysli jenom ony cenné papíry, které nebyly vydány státem, a nevztahují se proto na válečné půjčky. Nehledíc k tomu, že takové rozlišování nemá v doslovu oněch článků stanov opory, přehlíží dovolatelka, že zápůjčka nebyla poskytnuta státem, nýbrž Rakousko-uherskou bankou, tedy právní osobou od státu odlišnou. Převzetím zažalované pohledávky vládou Československé republiky stal se ovšem zástavním věřitelem Československý stát, ten však není nástupcem bývalého Rakouska podle soukromého práva, nýbrž vznikl z vlastní vůle svého obyvatelstva, odmítl všeobecné převzetí závazků a dluhů dřívějšího státu, nepřevzal jmenovitě jeho válečných půjček a byl mírovou smlouvou St. Germainskou takového závazku výslovně sprostěn. Pravidel mezinárodního práva, jehož pramenem jsou právě mezinárodní smlouvy, dovolává se žalovaná strana tedy neprávem, poukazujíc mimo to již jenom na zásady etické, uznává tím sama, že není právních norem, podle nichž by mohla Československý stát činiti zodpovědným za osud rakouských válečných půjček. Tvrzení, že válečné půjčky byly znehodnoceny teprve zákonem ze dne 30. září 1924, čís. 216 sb. z. a n. jest v rozporu s jeho obsahem a notorickou skutečností, že právě tímto zákonem a dřívějším zákonem ze dne 24. června 1920, čís. 417 sb. z. a n. byla majitelům půjček poskytnuta možnost válečné půjčky aspoň částečně zhodnotiti. Má-li snad dovolatel na mysli předpis, kterým všechny dluhopisy válečných půjček byly vzaty z oběhu, majitelům byla vydána za ně pouhá osvědčení, a příští obchody válečnými půjčkami byly zbaveny právní účinnosti a žalovatelnosti, dostačí poukázati na to, že hodnota dlužních úpisů spočívá v hodnotě pohledávky, již představují, že tato spočívá opět v platební schopnosti dlužníka, že však odvedením dlužních úpisů nenastala v této hodnotě změna a majitelé úpisů mohou případná práva z nich uplatniti na základě vydaného jim osvědčení stejně jako na základě dlužných úpisů samých.

Čís. 5742.

Pojišťovací smlouva.

Lhůta §u 20 (2) poj. zák. jest pouze důsledkem úmluvy stran. Brnění průvodní stihá toho, kdo tvrdí, že se taková úmluva stala a že se podle ní zachoval.

Předpisem pojišťovacích pravidel, dle něhož není přípustným postup pojistného nároku, dokud nárok a výše jeho není zjištěna uznáním, smírem nebo právoplatným rozsudkem, není nárok vyloučen z exekuce dle §u 308 ex. ř.

(Rozh. ze dne 9. února 1925, Rv I 1821/25.)